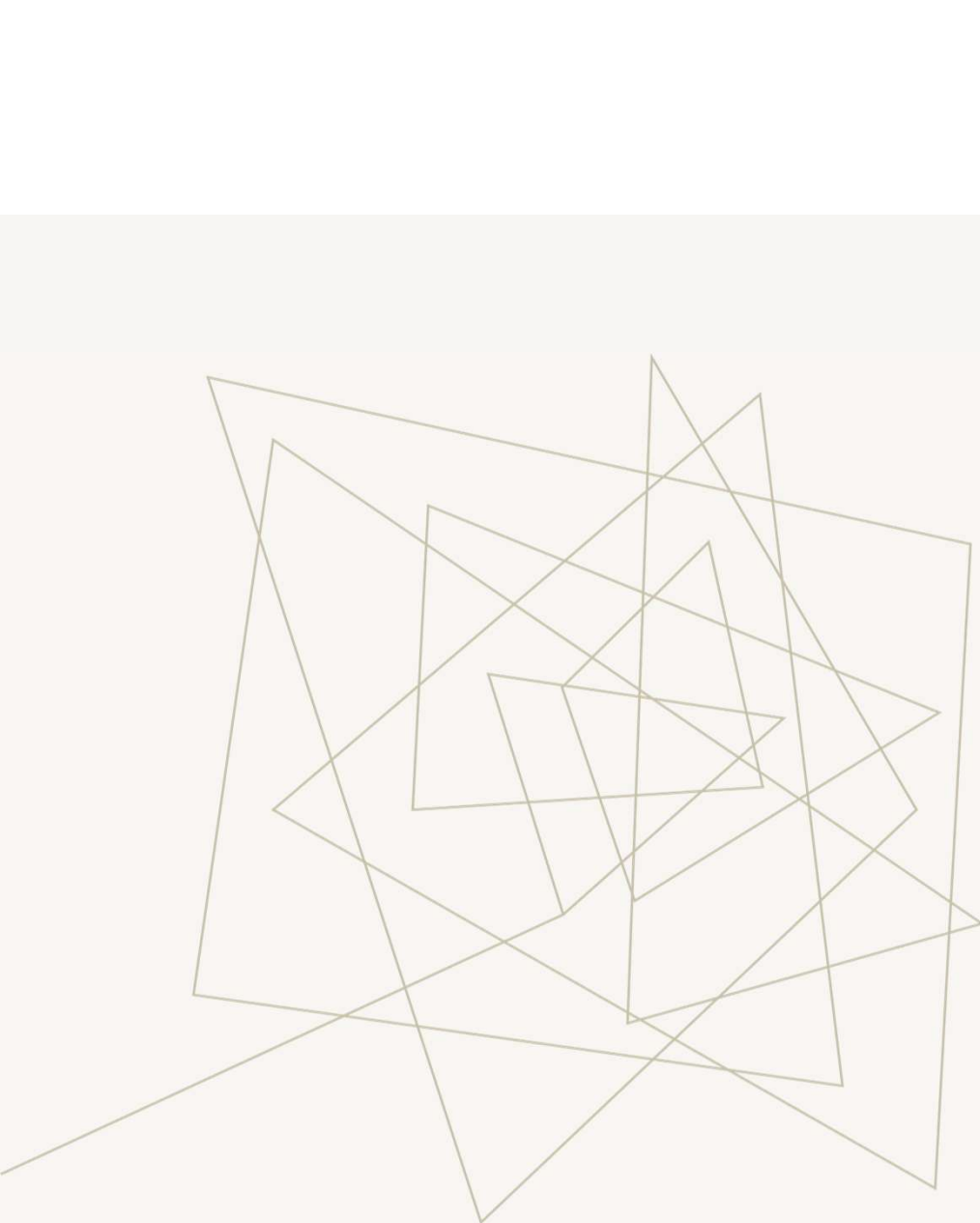

ความรู้พื้นฐานธุรกิจ

บทที่ 4 การเงินธุรกิจ

อาจารย์วุฒิ จโนภาส
aj.nattawadee@gmail.com

บทที่ 4. การเงินธุรกิจ

รู้จักหัวใจของตัวเลข: 💰 รายรับ รายจ่าย กำไร และขาดทุน

อ่านภาษาธุรกิจให้ออก: 📈 งบการเงินพื้นฐาน 3 ประเภท
(งบดุล, งบกำไรขาดทุน, งบกระแสเงินสด)

บริหารให้รอดและรุ่ง: 🔍 การบริหารเงินสดและต้นทุน

หาเงินทุนมาต่อยอด: 📄 แหล่งเงินทุนและสินเชื่อเบื้องต้น

ทำไม "การเงิน" ถึงสำคัญกับนักบริหาร?

ทุกการตัดสินใจในธุรกิจ... คือการตัดสินใจทางการเงิน

ฝ่ายการตลาด (Marketing):

จะใช้งบโฆษณา 1 ล้านบาท คำนวณหรือไม่?
จะได้ยอดขายกลับมาเท่าไร?

ฝ่ายบุคคล (HR):

จะจ้างพนักงานเพิ่ม 1 คน
เงินเดือน 30,000 บาท บริษัท
มีความสามารถในการจ่าย
หรือไม่?

ฝ่ายผลิต (Production):

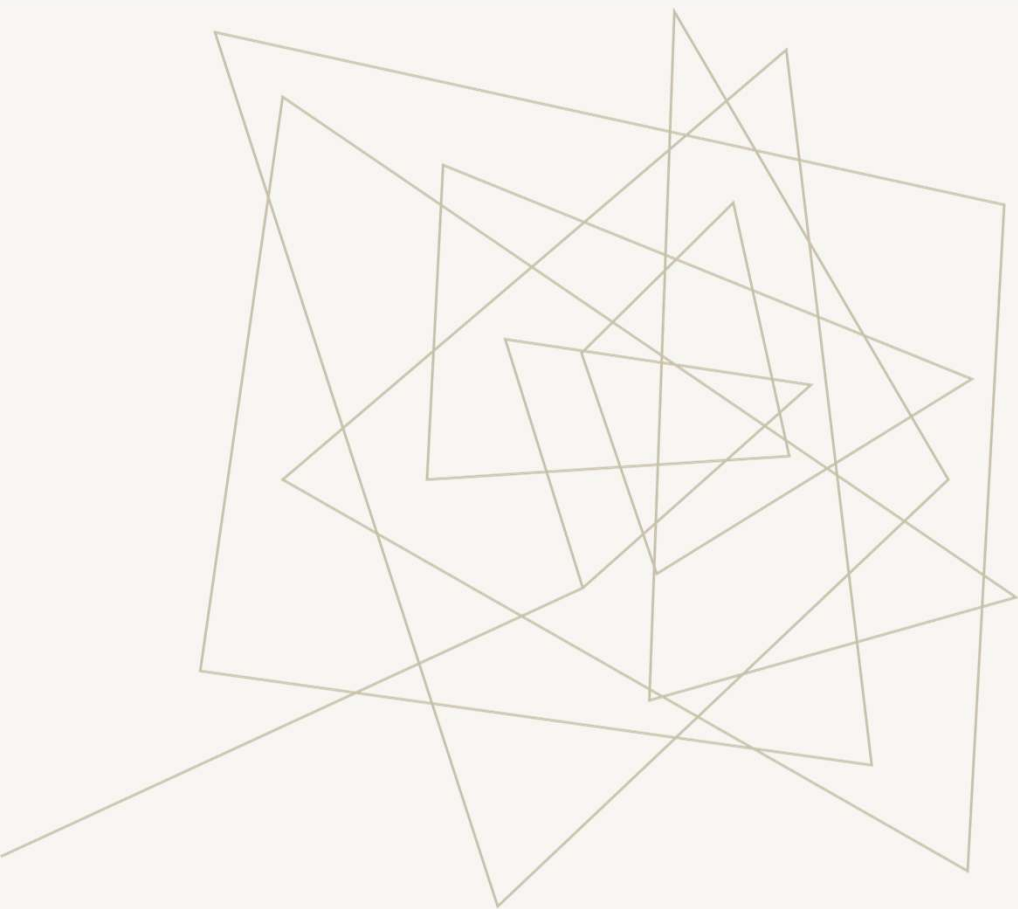
จะซื้อเครื่องจักรใหม่ราคา 5 ล้านบาท เพื่อ
เพิ่มกำลังการผลิต จะคืนทุนเมื่อไหร่?

ผู้บริหาร (CEO):

ปีนี้เรากำไร แต่ทำไมเงินสดในบัญชี
ถึงลดลง?

การเงินไม่ใช่เรื่องของฝ่ายบัญชีเท่านั้น แต่เป็น "ภาษา" ที่ผู้บริหารทุกคนต้องเข้าใจ
เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

หัวใจของตัวเลข

รู้จักหัวใจของตัวเลข: 💰 รายรับ (REVENUE) และ รายจ่าย (EXPENSES)

💰 รายรับ (Revenue / Sales)	📄 รายจ่าย (Expenses / Costs)
ความหมาย: เงินที่ธุรกิจได้รับจากการขายสินค้าหรือให้บริการ ก่อนหักค่าใช้จ่ายใดๆ	ความหมาย: ต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งรายรับ
เปรียบเทียบ: น้ำที่ไหลเข้าถัง	เปรียบเทียบ: รั้วของถังน้ำ
ตัวอย่าง:• ยอดขายกาแฟในร้าน • ค่าบริการให้คำปรึกษา • ดอกเบี้ยรับจากเงินฝาก	ตัวอย่าง:• ต้นทุนขาย (COGS): ค่าเมล็ดกาแฟ, นม, แก้ว • ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expenses): เงินเดือนพนักงาน, ค่าเช่าร้าน, ค่าน้ำค่าไฟ, ค่าการตลาด

รู้จักหัวใจของตัวเลข: 💰 กำไร (PROFIT) และ ขาดทุน (LOSS)

$$\text{รายรับ (Revenue)} - \text{รายจ่าย (Expenses)} = \text{กำไร (Profit) หรือ ขาดทุน (Loss)}$$

- ถ้า รายรับ > รายจ่าย ➡ กำไร (Profit): มีเงินเหลือจากการดำเนินงาน สามารถนำไปลงทุนต่อ จ่ายปันผล หรือเก็บเป็นกำไรสะสม
- ถ้า รายรับ < รายจ่าย ➡ ขาดทุน (Loss): เงินที่ได้มาไม่พอจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ธุรกิจต้องนำเงินส่วนอื่น (เงินทุน) มาโปะ

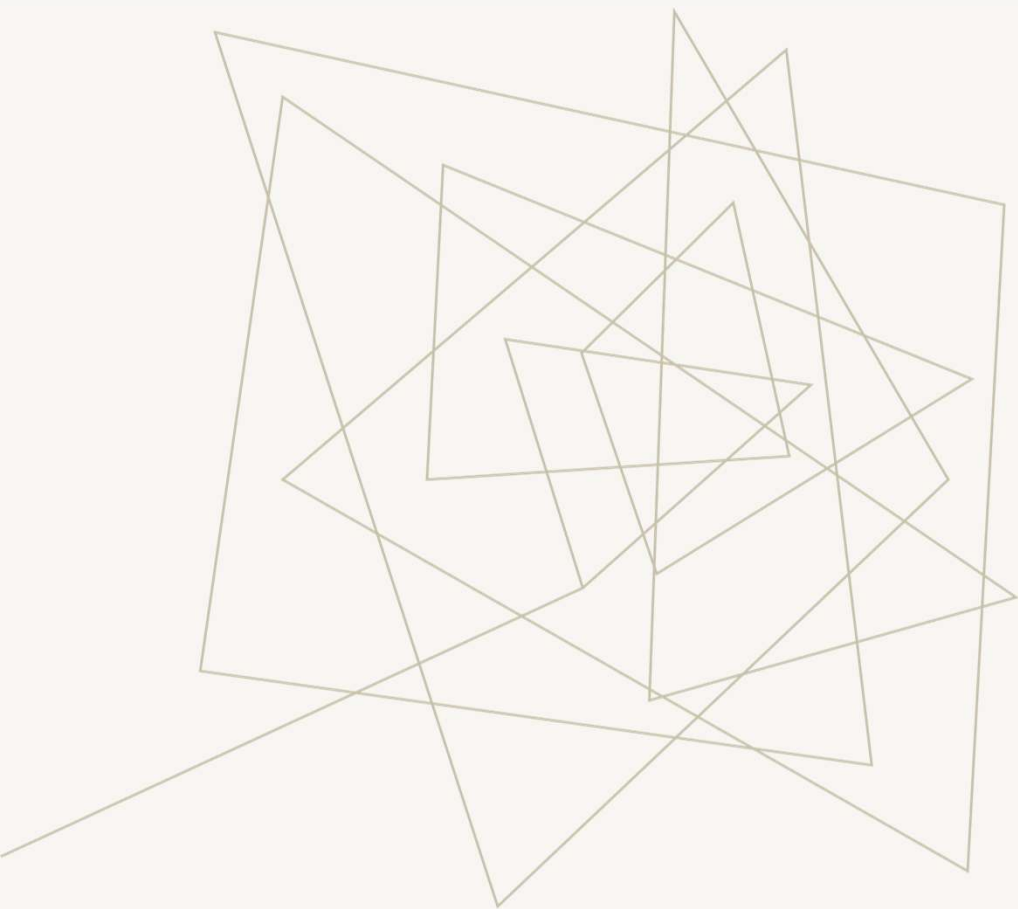
ตัวอย่าง: ร้าน "ใจดี คอฟฟี่"

- รายรับ: ขายกาแฟได้ 100,000 บาท
- รายจ่าย:
 - ค่าวัตถุดิบ (เมล็ดกาแฟ, นม): 30,000 บาท
 - ค่าจ้างบาริสต้า: 20,000 บาท
 - ค่าเช่าร้าน: 15,000 บาท
 - ค่าน้ำ-ไฟ: 5,000 บาท
 - รวมรายจ่าย: 70,000 บาท

ผลประกอบการ: $100,000 - 70,000 = 30,000$ บาท (กำไร)

ถ้าเดือนถัดไป ค่าเช่าขึ้นเป็น 40,000 บาท โดยรายรับเท่าเดิม ผลจะเป็นอย่างไร?

$$\begin{aligned} &= 100,000 - (30,000 + 20,000 + 40,000 + 5,000) \\ &= 100,000 - 95,000 \\ &= 5,000 \text{ บาท (กำไรลดลง)} \end{aligned}$$

งบการเงินพื้นฐาน

งบการเงินพื้นฐาน: งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด

3 ทหารเสือแห่งงบการเงิน

งบการเงินเปรียบเสมือน "รายงานสุขภาพ" ของบริษัท บอกเราในมุมมองที่ต่างกัน

งบกำไรขาดทุน (Income Statement):

บอกอะไร?: "ผลการดำเนินงาน" ในช่วงเวลาหนึ่งๆ (เช่น 1 เดือน, 1 ไตรมาส, 1 ปี) ว่า กำไรหรือขาดทุนเท่าไร?

เหมือนกับ: วิดีโอบันทึกการแข่งขัน ว่าใครแพ้ใครชนะในรอบนั้น

งบดุล (Balance Sheet):

บอกอะไร?: "ฐานะการเงิน" ณ วันใดวันหนึ่ง ว่าบริษัท มีทรัพย์สินและหนี้สินเท่าไร?

เหมือนกับ: ภาพถ่าย ณ เส้นชัย ว่านักวิ่งแต่ละคนมีสภาพร่างกายเป็นอย่างไร

งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement):

บอกอะไร?: "การหมุนเวียนของเงินสด" ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ว่า เงินสดรับมาและจ่ายออกไปกับเรื่องอะไรบ้าง?

เหมือนกับ: GPS Tracking ที่ติดตามว่านักวิ่งใช้พลังงาน (เงินสด) ไปกับอะไรตลอดเส้นทาง

งบกำไรขาดทุน (INCOME STATEMENT)

บอกอะไร?: "ผลการดำเนินงาน" ในช่วงเวลาหนึ่งๆ (เช่น 1 เดือน, 1 ไตรมาส, 1 ปี) ว่า กำไรหรือขาดทุนเท่าไร?
เหมือนกับ: วิดีโอบันทึกการแข่งขัน ว่าใครแพ้ใครชนะในรอบนั้น

โครงสร้าง:

รายได้ (Revenue)

- (ลบ) ต้นทุนขาย (Cost of Goods Sold) = กำไรขั้นต้น (Gross Profit)
- (ลบ) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (SG&A Expenses) = กำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit / EBIT)
- (ลบ) ดอกเบี้ยจ่าย (Interest) = กำไรก่อนภาษี (EBT)
- (ลบ) ภาษี (Tax) = กำไรสุทธิ (Net Profit) "บรรทัดสุดท้าย" ที่ทุกคนอยากรู้

ตัวอย่างร้าน "ใจดี คอฟฟี่" (ต่อ)

- รายได้: 100,000
- ต้นทุนขาย (กาแฟ,นม): 30,000
- กำไรขั้นต้น: 70,000
- ค่าใช้จ่าย (เงินเดือน,ค่าเช่า,น้ำไฟ): 40,000
- กำไรจากการดำเนินงาน: 30,000
- ดอกเบี้ยจ่าย (กู้เงินมาซื้อเครื่องชง): 2,000
- กำไรก่อนภาษี: 28,000
- ภาษี (สมมติ 20%): 5,600
- กำไรสุทธิ: 22,400 บาท

ตัวเลขนี้บอกว่าในช่วงเวลานั้น ธุรกิจทำมาหากิน "เก่ง" แค่ไหน

งบดุล (BALANCE SHEET) และสมการบัญชี

บอกอะไร?: "ฐานะการเงิน" ณ วันใดวันหนึ่ง ว่าบริษัท มีทรัพย์สินและหนี้สินเท่าไร?

เหมือนกับ: ภาพถ่าย ณ เส้นชัย ว่านักวิ่งแต่ละคนมีสภาพร่างกายเป็นอย่างไร

$$\text{สินทรัพย์ (Assets)} = \text{หนี้สิน (Liabilities)} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity)}$$

สินทรัพย์ (Assets) =	หนี้สิน (Liabilities) + ส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity)
คือ: ทรัพยากรที่บริษัทเป็นเจ้าของและคาดว่าจะให้ประโยชน์ในอนาคต (ของที่เรามี)	คือ: แหล่งที่มาของเงินทุนที่ใช้ซื้อสินทรัพย์ (เราเอาเงินจากไหนมาซื้อของ)
ตัวอย่าง: • เงินสด • ลูกหนี้การค้า (ลูกค้าที่ยังไม่จ่ายเงิน) • สินค้าคงคลัง (เมล็ดกาแฟที่ยังไม่ได้ขาย) • ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ (เครื่องชงกาแฟ, โต๊ะ, ร้าน)	หนี้สิน (Liabilities): ภาระผูกพันที่ต้องจ่ายคืนในอนาคต (เงินคนอื่น) • เจ้าหนี้การค้า (เรายังไม่จ่ายค่าเมล็ดกาแฟ) • เงินกู้ยืมธนาคาร ส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity): เงินลงทุนของเจ้าของ (เงินเราเอง) • ทุนเรือนหุ้น (เงินที่เจ้าของใส่มาตอนแรก) • กำไรสะสม (กำไรจากปีก่อนๆ ที่เก็บไว้)

งบดุล (BALANCE SHEET) และสมการบัญชี (ต่อ)

ตัวอย่างร้าน "ใจดี คอฟฟี่" ณ วันที่ 31 ธ.ค.

สินทรัพย์ (Assets) =	หนี้สิน (Liabilities) + ส่วนของผู้ถือหุ้น (Equity)
สินทรัพย์:	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น:
เงินสดในธนาคาร: 50,000	เงินกู้ธนาคาร: 60,000
เครื่องชงกาแฟ (หลังหักค่าเสื่อม): 80,000	ทุนของเจ้าของ: 50,000
รวมสินทรัพย์: 130,000	กำไรสะสม: 20,000
	รวมหนี้สินและทุน: 130,000

(130,000 = 130,000 → งบดุล "ดุล" กันพอดี)

งบกระแสเงินสด (CASH FLOW STATEMENT):

บอกอะไร?: "การหมุนเวียนของเงินสด" ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ว่าเงินสดรับมาและจ่ายออกไปกับเรื่องอะไรบ้าง?

เหมือนกับ: GPS Tracking ที่ติดตามว่านักวิ่งใช้พลังงาน (เงินสด) ไปกับอะไรตลอดเส้นทาง

"กำไร" ไม่เท่ากับ "เงินสด" (Profit $\neq$ Cash) บริษัทอาจมีกำไรในกระดาษ แต่ล้มละลายได้เพราะขาดเงินสด!

งบนี้จะบอกว่าเงินสดเปลี่ยนแปลงไปเพราะกิจกรรม 3 ประเภท:

1. กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Operating Activities):

เงินสดที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ-ขาย-ผลิตสินค้าหลักของกิจการ

ตัวอย่าง: เงินสดรับจากลูกค้า (+), เงินสดจ่ายค่าวัตถุดิบ (-), จ่ายเงินเดือนพนักงาน (-)

2. กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (Investing Activities):

เงินสดที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ-ขายสินทรัพย์ระยะยาว

ตัวอย่าง: เงินสดจ่ายซื้อเครื่องจักรใหม่ (-), เงินสดรับจากการขายที่ดิน (+)

3. กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (Financing Activities):

เงินสดที่เกี่ยวข้องกับการหาเงินทุนและจ่ายเงินคืนเจ้าของ/เจ้าหนี้

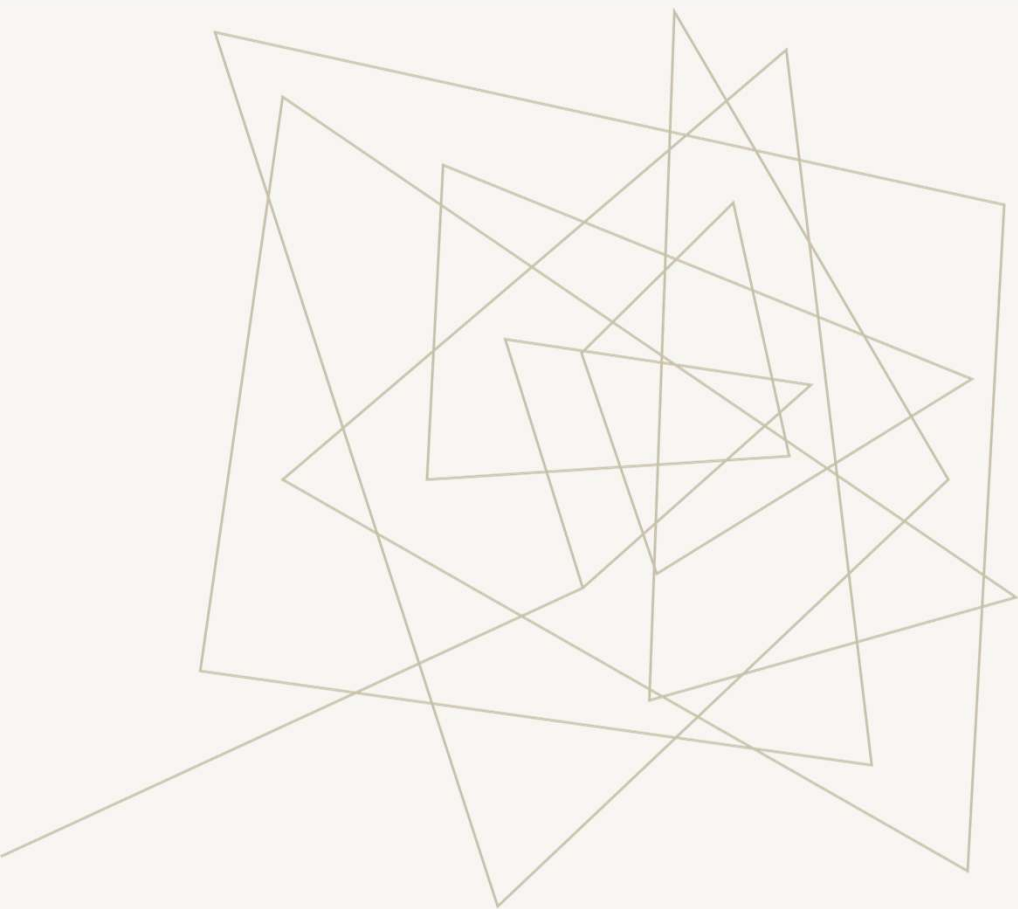
ตัวอย่าง: เงินสดรับจากการกู้ยืมธนาคาร (+), จ่ายคืนเงินกู้ (-), จ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้น (-)

ตัวอย่างง่ายๆ: บริษัทขายสินค้าได้ 1 ล้านบาท (เป็น "เชื่อ" ทั้งหมด) และมีค่าใช้จ่ายเงินสด 2 แสนบาท

- กำไร (ในงบกำไรขาดทุน) : อาจจะดูดีมาก

- เงินสด (ในบัญชี): ติดลบ 2 แสนบาท! นี่คือนิสัยที่ต้องดูงบกระแสเงินสด

การบริหารให้รอดและรุ่ง

การบริหารเงินสด (CASH MANAGEMENT)

เป้าหมาย: รักษา "สภาพคล่อง" (Liquidity) ให้บริษัทมีเงินสดเพียงพอสำหรับจ่ายหนี้สินระยะสั้นเสมอ

เทคนิคเบื้องต้น (วงจรเงินสด - Cash Conversion Cycle)

เร่งรัดการเก็บหนี้ (Manage Receivables):

ทำอะไร?: ให้ส่วนลดหากลูกค้าจ่ายเร็ว, ติดตามทวงถามอย่างสม่ำเสมอ

ผลลัพธ์: ได้เงินสดกลับมาเร็วขึ้น

บริหารสินค้าคงคลัง (Manage Inventory):

ทำอะไร?: อย่าสต็อกของมากเกินไป (Just-in-Time), จัดโปรโมชั่นระบายของเก่า

ผลลัพธ์: ลดเงินที่จมอยู่ในสต็อก

ยืดเวลาการจ่ายหนี้ (Manage Payables):

ทำอะไร?: ใช้ประโยชน์จากเครดิตเทอมของ Supplier ให้เต็มที่ (เช่น จ่ายภายใน 30 วัน) โดยไม่เสียความสัมพันธ์

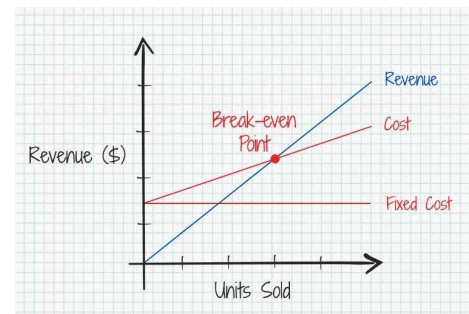
ผลลัพธ์: เก็บเงินสดไว้กับตัวได้นานขึ้น

เงินสดคือ "ลมหายใจ" ของธุรกิจ ต้องบริหารให้ดี

การบริหารต้นทุน (COST MANAGEMENT)

การเข้าใจประเภทของต้นทุน ช่วยให้ตัดสินใจได้ดีขึ้น

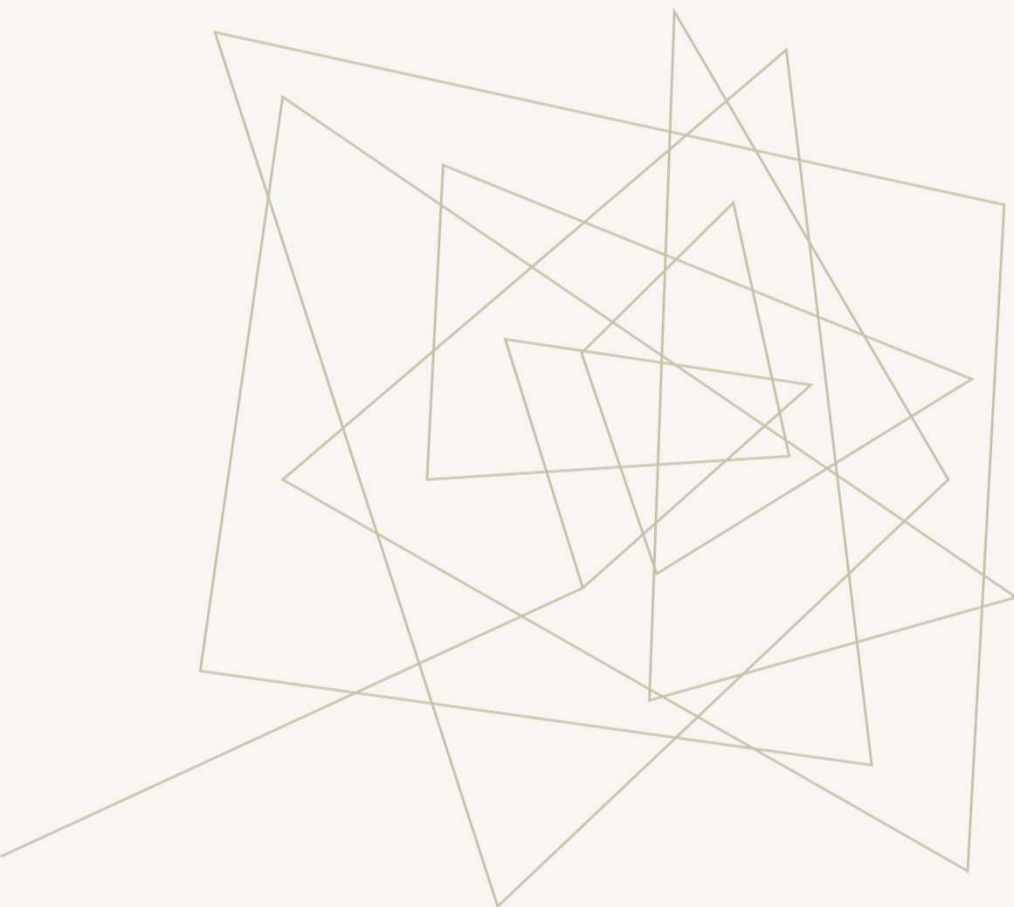

ต้นทุนคงที่ (Fixed Costs)	ต้นทุนผันแปร (Variable Costs)
ความหมาย: ต้นทุนที่ ไม่เปลี่ยนแปลง ตามจำนวนการผลิตหรือการขาย	ความหมาย: ต้นทุนที่ เปลี่ยนแปลง ตามจำนวนการผลิตหรือการขาย
กราฟ: เป็นเส้นตรงแนวนอน	กราฟ: เป็นเส้นตรงทแยงขึ้น
ตัวอย่าง: • ค่าเช่าโรงงาน/ร้าน • เงินเดือนพนักงานออฟฟิศ • ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร (วิธีเส้นตรง)	ตัวอย่าง: • ค่าวัตถุดิบ • ค่าแรงงานฝ่ายผลิต (จ่ายตามชิ้นงาน) • ค่าคอมมิชชั่นพนักงานขาย

ทำไมต้องรู้?

- การตั้งราคา: ต้องตั้งราคาให้ครอบคลุมทั้งต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่
- การตัดสินใจผลิตเพิ่ม: หากผลิตเพิ่ม 1 ชิ้น ต้นทุนจะเพิ่มขึ้นเท่ากับ "ต้นทุนผันแปร" ต่อชิ้นเท่านั้น (เพราะต้นทุนคงที่ไม่เพิ่ม) นำไปสู่แนวคิด "จุดคุ้มทุน (Break-Even Point)"

ตัวอย่าง: ร้านกาแฟจะจัดโปรโมชั่น "ซื้อ 1 แก้ว 1" ดีไหม?
ต้องพิจารณาว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการดึงดูดลูกค้า จะครอบคลุม "ต้นทุนผันแปร" (ค่ากาแฟ, นม, แก้ว) ของแก้วที่แถมไปหรือไม่

แหล่งเงินทุน

เงินทุนมาจากไหน? (SOURCES OF FUNDS)

- แหล่งเงินทุน (Sources of Funds)

- แหล่งเงินทุนภายใน (Internal Sources)

- กำไรสะสม (Retained Earnings): กำไรในอดีตที่ไม่ได้จ่ายเป็นปันผล แต่เก็บไว้เพื่อลงทุนต่อในบริษัท เป็นแหล่งทุนที่ "ถูกที่สุด" เพราะไม่มีต้นทุนทางการเงิน (เช่น ดอกเบี้ย)

- แหล่งเงินทุนภายนอก (External Sources)

- จากหนี้ (Debt Financing): "ยืมเงินคนอื่นมาใช้"

- ระยะสั้น: เงินเบิกเกินบัญชี (O/D), สินเชื่อการค้า (Trade Credit)
 - ระยะยาว: เงินกู้ธนาคาร (Bank Loan), หุ้นกู้ (Bonds)

- จากทุน (Equity Financing): "ขายความเป็นเจ้าของบางส่วน"

- เงินจากผู้ก่อตั้ง/หุ้นส่วน (Founders/Partners)
 - นักลงทุน (Venture Capital, Angel Investor)
 - การเสนอขายหุ้นแก่ประชาชน (IPO)

หนี้สิน (DEBT) VS. ส่วนทุน (EQUITY)

ประเด็น	การก่อหนี้ (Debt Financing)	การเพิ่มทุน (Equity Financing)
ความเป็นเจ้าของ	ไม่เสียความเป็นเจ้าของ	ความเป็นเจ้าของลดลง (ต้องแบ่งให้ผู้ถือหุ้นใหม่)
ภาระผูกพัน	ต้อง จ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ยตามกำหนด	ไม่ ต้องคืนเงินลงทุน แต่ผู้ถือหุ้นคาดหวังเงินปันผลและมูลค่าหุ้นที่สูงขึ้น
ผลต่อกำไร	ดอกเบี้ยจ่าย นำไปหักลดหย่อนภาษีได้	เงินปันผลจ่ายจาก "กำไรสุทธิ" (หลังหักภาษี)
ความเสี่ยง	หากไม่มีเงินจ่ายคืน อาจถูกฟ้องล้มละลายได้	ความเสี่ยงทางการเงินต่ำกว่า แต่คาดหวังผลตอบแทนสูงกว่า
เหมาะกับใคร?	ธุรกิจที่มีกระแสเงินสดสม่ำเสมอ, ต้องการเงินทุนชั่วคราว	ธุรกิจ Startup ที่มีความเสี่ยงสูง, ต้องการเงินทุนก้อนใหญ่เพื่อเติบโตแบบก้าวกระโดด

ตัวอย่าง

- ร้านกาแฟต้องการเงิน 50,000 บาท เพื่อซื้อตู้เย็นใหม่ → อาจจะเลือก กู้เงิน เพราะกระแสเงินสดค่อนข้างคงที่และจ่ายคืนไหว
- บริษัทเทคโนโลยีต้องการเงิน 50 ล้านบาท เพื่อวิจัยผลิตภัณฑ์ใหม่ → อาจจะเลือก ระดมทุน จาก เงินร่วมลงทุน เพราะมีความเสี่ยงสูงและต้องการพันธมิตรที่มีความเชี่ยวชาญ

สรุป

1. กำไรคือเป้าหมาย แต่เงินสดคือลมหายใจ: ต้องบริหารทั้งสองอย่างควบคู่กัน
2. งบการเงิน 3 ประเภท บอกเล่าเรื่องราวคนละมุม: ต้องดูประกอบกันเพื่อความเข้าใจที่สมบูรณ์
 1. งบกำไรขาดทุน → ผลงาน
 2. งบดุล → ฐานะ
 3. งบกระแสเงินสด → การอยู่รอด
3. เข้าใจต้นทุน (คงที่/ผันแปร) นำไปสู่การตัดสินใจที่ดีกว่า
4. เลือกแหล่งเงินทุนให้เหมาะกับ "ระยะ" และ "ความเสี่ยง" ของโครงการ
5. การเงินคือเครื่องมือที่ทรงพลังที่สุดของผู้บริหาร ใช้มันเพื่อนำทาง ไม่ใช่ให้มันมาสร้างปัญหา

Q & A

aj.nattawadee@gmail.com